

Eriävä mielipide nitraattiasetuksen uudistamistyöryhmän ehdotukseen

Ympäristöministeriön asettaman työryhmän tehtäväksi annettiin tarkistaa ja uudistaa nykyistä (931/2000) nitraattiasetusta (tarkemmin VNa maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta), koska sen toimeenpanossa on todettu tulkintaongelmia ja sen sisältöä on tosiasiallisesti tulkittu jälkeenpäin tehdyillä tulkintaohjeilla. Nitraattiasetuksella pannaan toimeen nitraattidirektiiviä (91/676/ETY).

Työryhmän työn edetessä selvisi, että ympäristöministeriön tahtotila on kirjoittaa koko nitraattiasetus uudestaan ja laajentaa sen sisältöä oleellisesti siitä, mitä nitraattidirektiivin täytäntöönpano edellyttää. Asetuksen uudistaminen kokonaan tarkoittaisi käytännössä tarkoittanut sääntelyn tuntuvaa kiristämistä, lisääntyvää hallinnollista taakkaa ja uusien tulkinnanvaraisten vaatimusten lisääntymistä nykyiseen verrattuna. Esitetyistä muutoksista aiheutuisi toiminnanharjoittajille merkittäviä lisäkustannuksia. Nitraattiasetuksen todennettavuuteen ja valvottavuuteen uudistus ei myöskään toisi parannusta vaan päinvastoin.

Valvottavuudessa ja todennettavuudessa vaikeita kohtia:

- lannan varastointi pellolla kuukauden ajan ennen kylvöä
- lannoitus viisi metriä lähempänä vesistöä
- seuraavat viisi metriä, jos kaltevuus yli 2%
- pellon kaltevien osien pintalevityksen rajoitukset
- kaivojen suojavyöhykkeet
- pohjavesialueiden typpilannoituksen vähennys (-10 kg)

Maaseutuviraston näkemyksen mukaan asetuksessa tulisi ensisijaisesti säätää vain nitraattidirektiivissä pakolliset asiat, koska ne sisältyvät täydentäviin ehtoihin. Täydentävät ehdot ovat joukko vaatimuksia, joiden noudattaminen on useimpien viljelijätukien ehtona. Kotimaisessa lainsäädännössä pitäisi säätää niistä mahdollisimman yksinkertaisesti, jotta niiden noudattaminen ja toimiva valvonta on mahdollista.

Työryhmän tehtävässä on erikseen korostettu Euroopan yhteisön komissiolta saadun palautteen huomioimista. Komissio voi antaa palautetta myös asetuksen valvonnasta täydentävien ehtojen tarkastuksissa. Näissä tarkastuksissa Suomen viranomaisten on pystyttävä esittämään miten ehtojen noudattamista on valvottu. Jos jotain ehtoa ei pystytä valvomaan, se voi merkitä rahoitusoikaisuja tukiin, joita täydentävät ehdot koskevat. Rahoitusoikaisut tarkoittavat sitä, että EU pidättyy maksamasta tietyn osan Suomen hakemista rahoitusosuuksista. On tärkeää, että nitraattiasetuksessa asetetut ehdot ja rajoituksen toiminnanharjoittajille ovat sellaisia, jotka voidaan valvoa ja todentaa komission edellyttämällä tarkkuudella. Maaseutuviraston mielestä asetusluonnoksen perusteella se ei olisi mahdollista.

Täydentäviin ehtoihin kuuluvat asiat tulisi vähintään säätää asetuksessa erillisinä kohtina, jolloin olisi selkeää milloin kyse on täydentävistä ehdoista ja milloin muusta kansallisesta lainsäädännöstä.

Maaseutuvirasto toteaa, että nitraattiasetuksen asettaman perustason ja erillisissä tukijärjestelmissä suunniteltujen ehtojen tulisi olla yhteensopivia. Tämän luonnoksen perusteella niin ei ole tapahtumassa.

Asetukseen tehtävien merkittävien muutosten vuoksi sen pitäisi tulla voimaan vasta 1.4.2015, koska sitä aikaisempi toimeenpano ei ole mahdollista. Samaa päivämäärää tulisi käyttää siirtymäsäännöksissä mainituissa vaatimuksissa.

Lanta-analyysin ja lannan ravinnepitoisuuksien taulukkoarvojen keskiarvojen käyttäminen pitäisi muuttaa siten, että lannan ravinnesisältö määräytyisi joko taulukon tai lanta-analyysin mukaan. Lanta-analyysin mukaisia ravinnemääriä tulee joka tapauksessa noudattaa silloin, kun lanta on jollain tavalla jakeistettua tai käsiteltyä.

Fosforilannoituksen säätelyn sisällyttäminen nitraattiasetukseen ei ole tarpeellista, koska fosforin käyttömääriä rajoitetaan jo lannoitevalmistelain nojalla annetussa asetuksessa (MMM 24/11).

Pykälän 8 kuivalanta-auman levittämisaajat eivät ole yhdenmukaiset pykälän 10 momentin kolme kanssa.

Pykälän 10 vaatimus lannoituksen kieltämisestä viiden metrin etäisyydellä ei ole yhteensopiva menettely tukijärjestelmien kanssa. Vesistöjen varsille jätettävä kolmen metrin lannoittamaton kaista katsotaan riittäväksi, koska silloin lannoituksen rajoitukset ja esimerkiksi suojakaistat olisivat järkevästi saman levyisiä.

Maaseutuvirasto ei voi hyväksyä pintalevityksen kieltoa yli 6 % kaltevien peltöjen osilla. Kaltevuusrajoitteen toteuttamista pidetään erittäin hankalana. Kyseinen kohta pitäisi muuttaa siten, että pellon keskikaltevuu-den ylittäessä 10 % lannan pintalevitys on kielletty.

Typpilannoituksen enimmäismäärät eivät ole johdonmukaiset eivätkä yhteensopivia tukijärjestelmien rajojen kanssa. Typpilannoitustaulukon määriä pitäisi muuttaa seuraavasti:

-syysrypsi ja -rapsi kivennäismailla 210 kg

-syysruis 180/120 kg

-syysvehnä, ruusvehnä ja spelttivehnä 210/150 kg

-muu peruna, peruna ja varhaisperuna tuli muuttaa muotoon

-tärkkelysperuna 120/80 kg

-muu peruna 110/80 kg

Pykälässä 10 lannoituksen perusteena oleva sana "viljavuusluokka" ei liene tarpeellinen.

Pykälässä 11 mainittua pohjavesialueiden rajoitus (-10 kg typpeä) ei ole tarpeellinen. Sen vaikutus lienee vähäinen, mutta se monimutkaistaa lannoituksen suunnittelua ja lannoituksen valvontaa. Pohjavesialueet eivät noudattele lohkorajoja, eivätkä ne siten ole kovin yksinkertainen työkalu lannoituksen rajoittamiseen.

Pykälässä 11 merkittyä yhden asteriksin poikkeusta (*) pitäisi muuttaa selvyyden vuoksi siten, että kaikilla syyskylvöisille viljoilla olisi syksyisen typpilannoituksen rajana 30 kg. Tämä täsmäisi lannan syyslevityksen typpimäärän suhteen.

Asetusmuutoksen taloudelliset vaikutukset pitää esittää asetusluonnoksen kaikista muuttuneista ehdoista ja vaatimuksista.

Maaseutuvirasto katsoo, että ympäristönsuojelulakiin tulee sisällyttää poikkeamismahdollisuus nitraattiasetuksen ehdoista. Poikkeamismahdollisuudet tulee olla sellaisia tilanteita varten, jolloin toiminnanharjoittajasta riippumaton syy (ylivoimainen este) estää asetuksen noudattamisen.

Antti Unnaslahti
ylitarkastaja

Mira Liiri
ylitarkastaja

